"כאשר עשה לפר" זה פר כהן משיח "החטאת" א] אלו שעירי עבודת כוכבים, ב] יכול שאני מרבה אף שעירי הרגלים ושעירי ראשי חדשים תלמוד לומר "לו" ומה ראית לרבות את אלו ולהוציא את אלו אחר שריבה הכתוב ומיעט מרבה אני את אלו שמכפרין על עבירת מצוה ידועה ומוציא אני אלו שאין מכפרין על עבירת מצוה ידועה, "וכפר" אף על פי שלא סמך ג] "ונסלח" אף על פי שלא נתן שירים, ומה ראית לפסול בהזאות ולהכשיר בסמיכה ושירים? אמרת פוסל ד] בהזאות שמעכבות בכל מקום ומכשיר אני בסמיכה ושירים שאין מעכבות בכל מקום

אמר

כאשר עשה ה] (לדם) לפר. לאו "כאשר עשה" קדריש שהרי כבר פירשו ודרשו אלא לפר קדריש : זה פר כהן משיח. האמור בפרשה העליונה ולא נכפל, לכך חזר והקישן יחד (א) ו] (שלימא) עיכוב חיסור מתנותיו מזה : אלו שעירי עבודת כוכבים. להביאן בדין פר העלם דבר ליטעון הזיה על הפרוכת ועל מזבח הזהב ולישרף חוץ לשלש מחנות לפי שבמקומו לא נתפרשו הלכותיו בפרשת שלח לך' : יכול שאני מרבה שעירי הרגלים וראשי חדשים. להיות פנימים ונשרפין : ת"ל כן יעשה לו. לזה ולא לאחר : מרבה אני שעירי עבודת כוכבים. לתורת פר העלם דבר : שמכפרין על עבירת מצוה ידועה. כמותו שניהם באין על חטא ז] הידוע ומוציא אני של רגלים שלא יהיו שוין לו שהרי אין דומין לו בכפרתו שאלו באין על טומאת מקדש וקדשיו שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף שנטמא ונכנס למקדש ואינו מכיר ולא הודע לו לא טומאתו ולא כניסתו כדאמרינן בשבועות (דף ג.) : וכפר. וכפר מכל מקום : אע"פ שלא סמכו. עליו זקנים: ונסלח אע"פ שלא נתן שירים. ליסוד מזבח החיצון דלא תימא הואיל וכתיבא ח] בה בהדיא כפילה דועשה כאשר עשה נמי עלייהו קאי הילכך מעטינהו קרא : שמעכבות בכל מקום. כדמפרש לקמיה בפרה ובנגעים : סמיכה לא מעכבא בעלמא. כדאמרינן בפרק קמא וסמך ונרצה וכי סמיכה מכפרת וכו' : שפיכת שירים לא מעכבא. בחטאת החיצונה (ב) לדברי הכל :

בפרה

תורה אור ויקרא ד

הימנו והא ליכא למימר דלהכי הדר ואקשינהו להא מילתא דהא קרא כפרה כתיב ביה וכפר עליהם ואימורין לא מעכבי כפרה משמע לפי' דאי הוה מצינו לאוקומי לעבודת דם לא הוה ט] מוקמינא ליה לכפול בהזאות וקשה לר' שמעון בסמוך קמיבעי למימר דאיצטריך י] כן יעשה למתן ארבע (אפ"ה מצי נמי לכפול בהזאה דועשה לכפול כל מה דאמר בענין אתא) דלא כתב מתן ד' בהעלם דבר ומקרנות דכהן משיח למד ואם כן אימא איצטריך ועשה כאשר עשה למתן ד' *וא"כ מנא ליה לכפול בהזאות לכך נראה דועשה יא] לכפול לכל מה שאמור בענין אתיא וא"ת א"כ מצי נמי קאי אמתן ד' לכפול בהזאות דועשה לכפול כל מה דאמר בענין אתיא וי"ל יב] דועשה לא משמע להוסיף בפר העלם שתי מתנות הכתובות בכהן משיח דאין ניכר שיהא חסר שום הזאה אלא הנך שתים דפר העלם היינו אותן שתים דמשיח וקשה דילמא ועשה כאשר עשה אתי לאת בדם וטבילה דלא כתיב בפר העלם וכתיב בפר כהן לפירוש רש"י יג] ולא לכפול בהזאות וי"ל דאת בדם וטבילה אין זה חסרון עבודה אלא תיקון עבודה ולא שייך בהו ועשה כאשר עשה. ברו"ך : *לפר זה פר יום הכפורים. יד] לקמן אמר לא נצרכא אלא לאת בדם וטבילה אבל לעכב לא איצטריך דחוקה כתיבא ביה טו] וגם וכלה וכפר דרשינן מיניה אם כלה כפר ותימה ולמה ליה ועשה לכפול בהזאות תיפוק לי מדאיתקש לפר יום הכפורים טז] ועוד קשה דלרבי יהודה דריש לקמן וכלה מכפר אם כלה כיפר ואם לא כלה לא כיפר לומר דמתנות יום הכפורים מעכבות תיפוק לי מהיקישא דפר העלם דבר ומיהו לההוא לישנא דאמר בפרק איזהו מקומן (לקמן דף נב:) ופרק הוציאו לו (יומא דף ס:) דלרבי יהודה שירים מעכבים ניחא אבל יז] להאי דאמר משמעות דורשין איכא בינייהו ושירים לא מעכבי לרבי יהודה קשה דלעכב בהזאות לא צריך וכלה מכפר דמפר העלם נפקא ויש לומר דאיצטריך וכלה לשבע הזאות שעל טהרו דליתנהו בפר העלם יח] (תוספות עד ושעירי ראשי חדשים) ואם תאמר היא גופה נילף בפר העלם דבר בהיקישא וכ"ת דפר יום הכפורים הוא דאיתקש לפר העלם דבר ולא פר העלם לפר יום הכפורים הא ליתא יט] דהא ילפינן יותרת ושתי הכליות בפר העלם מפר כהן משיח דאתו מייתורא דהאי קרא וכן לר"ש בסמוך ילפינן ארבע מתנות בהעלם מכהן משיח הכי נמי נילף עיכובא בהעלם מפר יום הכפורים כ] הילכך נראה לי ועשה דאתי לעיכובא נלמד בכהן משיח ושעירי עבודת כוכבים דכתיבי בהאי קרא מייתורא לומר דמתנותיהם מעכבי דקרבנות דאתי מריבויא דהאי קרא לא כא] ילפינן זה מזה אבל לפירוש רש"י דלקמן אינו יכול להיות תירוץ זה דפירש את בדם לא כתב בהעלם כי אם בכהן משיח וילפינן יום הכפורים ממשיח וכיון דקרבנות דאתו מריבויא כב] גמרינן מהדדי אם כן ליסתוק מועשה וניגמר עיכובא *מכולהו מפר יום הכפורים °מיהו פרש"י אין נראה לר"ת כדמפרש לקמן. ברו"ך. ועוד נ"ל דודאי פר העלם לא ילפינן עיכובא מפר יום הכפורים שהרי אותן פרשיות רחוקות זו מזו אבל פר העלם מפר כהן משיח ילפינן שפיר ליותרת ולשתי הכליות למתן ארבע שסמוכות הפרשיות זו אצל זו. ברוך. לפירוש זה ניחא דלהכי לא ילפינן שבע על טהרו מפר יום הכפורים לפי שהפרשיות רחוקות זו מזו אבל להכי מהני לפר דמיותר למידרש כג] יום הכפורים דילפינן ביה דינין של העלם ולפירוש רש"י נמי דילפינן פר העלם שפיר מפר כהן משיח הא דלא ילפינן שבע דעל טהרו ושמונה דעל הפרכת בפר העלם מפר יום הכפורים היינו טעמא כיון דכתיב ביה והזה שבע כד] על הפרכת וגם ונתן על קרנות אם הוספת לא נתקיים הפסוק ונראה הפסוק שקר אבל ארבע דילפינן בקרנות ממשיח משום דקרנות משמע שפיר, טובא לכל הקרנות אחת דהיינו ארבע ובשעירי עבודת כוכבים דיליף משל העלם ויהבינן שבע דעל הפרכת מהיקשא וכן שעירי הרגלים אי לאו מיעוטא משום דלא נכתב בהו כלל עבודת דם אלא כתובין סתם וא"כ אין זה סתירת פסוק ובאימורין דכתיב כל חלבו ואנן מוסיפין יותרת ושתי כליות משום דליכא שום הקטרה בלא יותרת ושתי הכליות. ברו"ך : ושעירי ראשי חדשים. ואם תאמר והיאך יכול לרבותו והלא חטאת דראש חדש נאכל היה כדכתיב דרש דרש משה והנה שורף ויש לומר שעל זה הוא בא לדקדק תידרוש מהכא שיהא בשריפה כפנימים : וכפר אע"פ שלא סמך. אע"ג דלא מעכבא בעלמא הוה אמינא דמעכבא הכא כדפי' בקונטרס משום דועשה כאשר עשה עלייהו כה] קאי ומיהו להקטרת אימורים לא איצטריך דלא מעכבי בשום מקום דאחר שהוכשר יחזור ויפסל ולא דמי לסמיכה דהויא קודם עבודת הדם ושיריים נמי עבודת הדם נינהו ומעכבי לכמה תנאי : ונסלח אע"פ שלא נתן שירים. וא"ת תיפוק לי מהא דדרשינן בפרק איזהו מקומן (לקמן דף נב:) בפר כהן משיח ואת כל הדם ישפך נתקו הכתוב ועשאו שירי מצוה לומר שירים אין מעכבין וה"נ נדרוש ישפך דפר העלם ויש לומר דהני מילי בפר כהן משיח כו] כדפרישית לקמן בקונטרס דדריש מדשינה בהילוך לשונו שבכל העבודות של כהן משיח כתיב ולקח והזה ונתן וכאן לא כתיב ושפך את דמו (על) [אל] יסוד אלא כז] בסתם ישפך שינה במשמעו לנתקן אבל הכא בפר העלם לא שינה הכתוב דהא כתב נמי יתן להכי איצטריך ונסלח מדאיתקש פר כהן משיח לפר העלם לא מצי למילף התם דלא מעכבי כיון דשינה עליו הכתוב כדקאמרת התם ק"ו לפר כהן משיח מעתה יכול יעכבנו דמאי דכתב בגופיה הוי כאילו שנה לעכב כיון דאפילו לא הוה כתב אתי מק"ו כח] וקשיא לי דונסלח בפר העלם למה לי נילף מכהן משיח דשירים לא מעכבי וכי תימא לא ילפינן קולות הא ילפינן בסמוך אמין דלא חיין. ברו"ך : ומכשיר אני בסמיכה ושירים שאין מעכבין בכל מקום. דלכל הפחות כט] חטאות החיצונות מודו כולי עלמא דשירים לא מעכבי אבל להזאות לא אשכחן בשום מקום שלא יעכבו ולפירוש רבינו תם דאיכא תנא דאמר שירים החיצונים מעכבי קשה לההוא תנא מנא לן לפסול בהזאות ולהכשיר בשירים ושמא לא דריש ונסלח תדע דלמאן דאמר נמי שירים הפנימים מעכבי על כרחין בכל פנימים קאמר מדקאמר מחלוקת בשירים הפנימים אבל בשירים החיצונים כו' ולא קאמר מחלוקת בשירים דיוה"כ אבל בשאר פנימים לא מעכבי :

מתן

א] החטאת אלו שעירי עבודת כוכבים. פי' שיהיו פנימים ונשרפים דחטאת בא לרבות חטאות אחרות של צבור שיהו כאלו : ב] יכול שאני מרבה כו'. דכיון שבא לרבות נרבה אף את אלו דנרבה כל חטאות צבור. ותימה היכי ס"ד לרבות שעירי ר"ח הא כתיב ואת שעיר החטאת דרוש דרש משה וגו' מדוע לא אכלתם אלמא שעירי ר"ח נאכלים דבשעירי ר"ח מיירי מדהשיב לו אהרן אם שמעת בקדשי שעה לא שמעת בקדשי דורות וי"ל דעל [זה] בא לדקדק הכא שהיה לו למשה לדרוש (מהטאות) [מהחטאת] שיהו שעירי ר"ח נשרפים ולמה כעס אשר שרפוה ודוחק הוא ונראה דעיקר קושיא דהכא אשעירי רגלים הוא ושעירי ר"ח אגב גררא נקטי ומיהו קשה לרבינו נתנאל דאכתי קשה דהיכי מצינו לרבויי שיהיו פנימיים הא כתיב גבי מזבח הפנימי וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה כלומר כפרה זו לא תהא אלא אחת בשנה ואילו שעירי רגלים שיהו פנימיים נמצא מזבח הפנימי מכפר כמה פעמים בשנה דנהי דבלאו הכי איכא פר כהן משיח ופר העלם ושעירי עבודת כוכבים התם על חטא באים ואינם קבועים אבל שעירי הרגלים קבועים הן. לכך נראה להר"ר נתנאל דה"ק יכול שאני מרבה אף שעירי הרגלים ושעירי ר"ח שיהו מתנותיו מעכבות ולעולם לא יהו פנימים ונשרפים אלא על מזבח החיצון ונאכלים. ומיהו קשה דא"כ אמאי איצטריך לומר בסמוך מרבה אני את אלו שהן מכפרים על עבירות מצות ידועות כו' לימא מרבה אני את אלו שכן פנימים ונשרפים כמו פר כהן ומשיח ופר העלם משא"כ בשעירי הרגלים ובשעירי ר"ח וי"מ דעדיפא מיניה פריך וגם זה דוחק. לכך נראה דלעולם לענין (שהיו) [שיהו] פנימים ונשרפין בעי לרבויינהו ומ"מ לא קשה אחת בשנה דכתיב גבי מזבח הפנימי דהתם לא בעי למעט שאר קרבנות ממזבח הפנימי אלא בא להשמיענו דשעיר הפנימי דיוה"כ כפרה אחד מכפר ואינו מכפר ב' כפרות כדדריש מיניה בפ"ק דשבועות גבי טומאת מקדש וקדשיו ותדע דאחת בשנה לא בא לטעם קרבנות אחרים דהא למ"ד אין מערבין לקרנות אלא נותן מדם הפר לבדו על הקרנות וכן מדם השעיר לבדו א"כ שתים בשנה הן אלא ע"כ כדפי' : ג] ונסלח אע"פ שלא נתן שירים. תימה הוכי דריש ונסלח הא מבעיא ליה לגופיה דכה"ג אמר לעיל גבי חטאת חיצונות דדריש מתנה אחת מוכפר ונסלח מוקי ליה לגופיה ואומר הר"ר חיים בר שניאור דאה"ג דונסלח לגופיה ומכיפר דרשינן ב' דרשות אע"פ שלא סמך ואע"פ שלא נתן שירים כיון דלא מעכבי כפרה תרוייהו מחד קרא נפקא וכן משמע בסמוך דקאמר סד"א מידי דהוי אסמיכה ושירי הדם כו' והשתא אי לא נפקא לן מחד קרא אלא חדא דרשא א"כ מתן ד' מגליה דלא מעכבי הא ליכא אלא תרי קראי וכיפר ונסלח חד לשיריים וחד לסמיכה אלא ודאי דמחד קרא ילפינן שפיר תרתי או תלתא דרשות כדפי' : ד] פוסל אני : ה] תיבת לדם נמחק : ו] יחד שילמד : ז] ידוע ומוציא אני של כו' שלא יהא שוין : ח] וכתיבא ביה בהדיא : ט] הוה מוקמינן : י] דאיצטריך ועשה כאשר עשה למתן ארבע א"כ מנ"ל לכפול בהזאות הא לא כתיב מתן ארבע בפר העלם ומקרנות דפר כהן משיח כו' והשאר נמחק : יא] דועשה משמע לכפול לכל מה שאמור בענין אתא הלכך כי נמי איצטריך לעבודת דם מ"מ משמע ועשה כאשר עשה דקאי נמי אכולהו עשיות ועבודות שנאמרו בפר כהן משיח והוי כאילו כתיב בהדיא ועשה בכל עשיות ולהכי קאמר מה ת"ל הרי עיקר העבודות מפורשות בהדיא בפר העלם דבר מתו' מהר"פ ז"ל. מתיבת ואת עד תיבת וי"ל נמחק : יב] וי"ל לפי' רש"י דועשה : יג] רש"י אבל לפי' ר"ת דלקמן ניחא שפי' ואת בדם וטבילה כתיבי בפר העלם.כמו בפר כהן משיח. מהר"פ ז"ל : יד] לקמן מפרש לא : טו] תיבות וגם כלה וכפר דרשינן מיניה אם כלה כפר נמחק : טז] הכפורים דכתיב ביה חוקה ועוד : יז] אבל למאן דאמר משמעות : יח] העלם מיהו אכתי קשה היא גופה כו' והשאר נמחק : יט] ליתא. [תוס' עד ושעירי ראשי חדשים] דהא : כ] הלכך נ"ל דועשה אתי . ומתיבת הלכך כו' עד תיבת הא דלא מוקף חצי לבנה : כא] לא ילפי זה מזה : כב] דקרבנות דאתו מריבויא גמרי : כג] למדרש זה פר יוה"כ : כד] שבע פעמים לפני ה' את פני הפרכת גם ויתן על קרנות כו' לא תקיים הפסוק : כה] עליהו נמי קאי ומיהו כו' מקום דכי לאחר שהוכשר : כו] כדפריש לקמן : כז] אל יסוד אלא הדם ישפך : כח] מתיכת וקשיא עד סוף הדבור מוקף הצי לבנה : כט] הפחות בחטאות :

רש"ק מ"ז

ומנ"ל לכפול בהזאות וי"ל דמסתברא דועשה לכפול בהזאות אתי ומצי נמי קאי אמתן ארבע לכפול בהזאות דועשה לכפול כל מה דאמור בענין אתי אבל [אין] לומר דועשה למתן ד' (אפי') [אתי] דועשה לא משמע להוסיף בפר העלם על ב' המתנות שכתובות כו' כצ"ל וכ"ה בס"י נ"ק

שייך לע"א

בכולהו נ"ק

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה זה פר וכו' יחד ללמד עיכוב : (ב) ד"ה שפיכת וכו' לדברי הכל. נ"ב עיין בתוס' בע"א ד"ה הא מני בקושי' מהר"י מהורלייניס וכאן בד"ה ומכשיר אני בסמיכה ושירים :

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לפר וכו' ומיהו פירש"י אין נראה לר"ת. עיין לקמן דף מז ע"ב תוס' ד"ה אלו ואלו :